

ר' נתן בן עמרם (ע"ל יומן) :

ר' נתן בר יצחק בר אחא (ע"ל יומן) :

ר' נתן בר יוסף כהנאי יומן (ע"ל) :

נתן דרצוציתא בשנה (נ"ו סע"ב) אמר רב אין
 לך גדול כבעלי תשובה יותר
 מילאי' בדורו ואחד בדורו ומתו אנה אנה דר'
 ירמי' בר אבה ואמרי לה אהא אבוס דאנה אבוס
 דר' ירמיה בר אבה . א"ר יוסף ועד א' בדורו
 ומנו עוקבא בר נחמיה ריש גלותא והיינו
 גון דרצוציתא א"ר יוסף הוה יתיבגא במירקא
 והוה קא מנמנא חזאי בחלמא דקא פשיט
 ידיה וקבליה . פירש"י דרצוציתא על שם
 שאחזו הכלאך בציצית ראשו . וברתם'
 דר"ת מצא במדרש שחיה נר דולק על
 ראשו . וכן פירש"י בפרק דיני מצונות . איט
 כפ' ד"ח כ"א ס"ט ז"ב (נ"א סע"ב) ז"ל עלהו ליה
 למד עוקבא לדיון ל"י כנר נחיה (פ"י משה) אלו
 עוקבא הכנלי קבל קדמא (ע"ש) פירש"י לדיון ל"י
 כנר כתי' לפי שמקרין עור פרו כמשה שגידלכו
 כתי' נח פירעה פירוח אמר לדיון ליה על שם שתי'
 חכס והכחם אדם חסיר פניו . ומלתי כפ' הגדה
 שהיה מר עוקבא בעל תשובה שנתן עינו באשה אים
 ועל לחולי לימים נכרה ללוות ממנו ומחך דוחקה
 נחצית לו וככס ירו ופסרה בשלום ונחפסא וכשהי'
 יולא לטוק היה נר דולק נראשו מן השמים ועל שם
 כך קראו לו נתן דלוציתא בשנה (נ"ו) הכא נמי
 לכתי כתבו ל"י הכי פ"ש האור שהיה אורח עליו
 עכ"ל . וכתיב רש"י מר עוקבא אב"ד היה, כפ' כמה
 נכמה עכ"ל . והנאונים ברבו בעבוד שהיה
 מסלק בשערו בקמנותו ועשה קוצותיו
 תלתלים . ועוד כתבו שיצא לשון אש
 מציצותיו עד שברדו ממנו חיושבים לפניו
 ועי' שאולתות פ' אראא ופ' כי תשא ג"כ .
 ובגדק פ' נתן כתיב ע"ש המלך דהו יולעין דמר
 דשטיס ידיה וקבלי' כמבנה . פירוש אחר שהי' לו חלוק
 של פטיר עיזם שזרטיין כשרו שהא' לו כפרה שהי'
 בע"מ עכ"ל . ובאותו פ' כתב יוחסין מר עוקבא
 אב"ד בזמן שמואל ואמרו שהוא בע"מ ויאל לו אור
 נראשו והוא נתן דלוציתא . חכ' א"ל כי נתן דלוציתא
 היה לפני רב יוסף ומר עוקבא לפני שמואל . ואפשר
 שהיו שנים וסלמח . כי נתן דלוציתא היה (אבה)
 אבוס דר' ירמיה עכ"ל . האמת הזה הוא שקר
 כתיב כי נתן דלוציתא הוא אבה אבוס דר' ירמיה
 דהא מפורש דלמר רב יוסף עוד א' בדורו ומנו
 עוקבא בר נחמיה ר"ל וכייס נתן דלוציתא שאחזו
 סמלך נצילות ראשו פ"ש זה יקרא נתן דלוציתא .
 ור"ע מ"ס רש"י ס"ט ז"ב כנ"ל דמר עוקבא שהיה
 אב"ד היה בע"מ . וכנכח מפורש עוקבא בר נחמיה
 ר"ל שהיה בזמן רב יוסף ולא אמר מר עוקבא .
 ועוד דאי' כנ"ב (כ"ס רע"א) אמר רבה פי תלה

מילי אשתי לי עוקבא בר נחמיה ריש גלותא משמי'
 דשמואל כו' . ודוע דרבה והכירו רב יוסף היו
 תלמידי רב יהודה שהיה תלמיד שמואל הכי כימי
 רב ורב יוסף היה עוקבא בר נחמיה ר"ל . ומר
 עוקבא היה אב"ד כימי שמואל ואין ספק כי מר
 עוקבא לחוד ועוקבא בר נחמיה לחוד . ואולי אוחז
 ס' הגדה שמואל רש"י אמר עוקבא היה בע"מ פ"ס
 היה מר עוקבא ז"ל עוקבא בר נחמיה . ואני מלתי
 כי נתן דלוציתא היה בזמן ר"ע כפ' מעשיות של ר'
 פייס כר' יעקב לדומה חמנו (דל"ז ח') וז"ל :

ירדו אים אחד עשיר ושמו נתן דלוציתא ויאכזר אשה
 בעלה ככל וזמנה מהה והיה בעלה עמי מלך
 והאשה יפ"ח עד מלך ויזר לנתן להחלוט בעבור
 חנה ואמרו לו הרופאים לא שוכל להראש עד שתכב
 עמך ואמרו חכמי ישראל ימות ולא יעבור . אמרו
 הרופאים תבוא ומדבר עמו אמרו חכמים לא יחכן
 ויאריך חליו עד מלך והיו חובות הרבה לבעל מצה
 וישנהו לבית הסוהר ואשתו היחה מוזה ביזם וכלילה
 והיתה קונה לחם לבעלה . והיה ימים רבים לבית
 הסוהר והקצר נששו למוח . והיה היום ויאמר לאשתו
 הצודה נפש אחת מתיחה כאלו מקיים נפשות רבות
 ואני קפתי בחיי חמלי עלי ולכי לנתן ובקשי ממנו
 שלוח לך פומן וחמדי נפשי ממנו ותאמר לו הלא
 ידעה שהוא חולה וטסה למוח בעבורי וכל יום
 באו שלוחיו במחן הרבה ואיני מקבלת מהם ואומרת
 להם שלא יראו פני לעולם ואיך אלך אליו ללוות
 ממנו . אש היה כך דעה לא היית אומר לי דבר
 זה , ותמא כהאריך אסורך נהפית ויאלה מדעתך
 ותקנף עליו ותלך לביתה בחרי אף ולא באה אליו .
 והיה ביזם הרביעי ותחמול עליו ותאמר אלך וארלו
 במרה ימות וחלך ותמלכו טסה למוח . ויאמר לה
 הקב"ה יבקש חמסי מתך ויתפסך בעוני , אבל אני
 חואס שמרני שהמות ותנשאי לנתן לאשה . ותאמר
 גרש אותי ועזבני ואלך ואבוא אליו ויאמר לה הלא
 זה דברי שאת חפלה להנשא לו . ותצוק בקול גדול
 והפול על פניה ותאמר מי שמע כזאת ומי ראה
 כאלה לומר לכי ונאפי ותפמאי ותולאני מבית הסוהר
 ויאמר לה בעלה לפי מעלי ועזבני עד שירחם
 הקב"ה עלי . והלך לביתה ותחשוב נצרהה ונצרה
 בעלה ותחמול עליו ותסלל חנה ותאמר אבה ה'
 הילני והתיפני שלא אכשל בעבירה . והלך לבית קמן
 ויראו פריסיו וימכרו להביד לנתן כנה חנה עומדת
 בעבר ויאמר להם אש אמת הדבר הויו חפסיס
 וחנא כחזר ותאמר לו שפחחו כנה חנה כחזר
 ויאמר לה גם את חתי חפסית . ותבוא חנה וישא
 עינו ויאמר לה נברת מה חרני ומה שלתך וינתן
 לך ומה בקשתך והעש ותאמר שאלתי ובקשתי שאלתי
 לאישי כך וכך שהוא חפוס בבית הסוהר ולך חתים
 לדקה לפני ה' . ויזו עבדיו ליתן לה כחפסה . ויאמר
 לה הנה נא עשיתי רעוך ואת ידעה שאני חולה מלך
 מאהבתך ועהה עשי רעוי ותהייני , ותאמר לו חנה

אני בידך וחתך כנטיך ואין לי מה להמרוח טיך
 אבל אודיך שגאה לך שעה לקנות חיי שולם הנה
 והזהר ולא תפסיד טכרך וטוב העולם מדבר מועט
 ולא תאכריזי על בעלי והקוב שהנפת לחפץ ולא
 תאכר מוכה הרבה ותאמר כל אשר יכלה ויחס בהרעה
 והשוב ביטורי הקב"ה ולא העסה דבר שהתנחה
 באחריתך וזו לך שעה קלה וחמש לקנות חיים ארוכים
 ושכר טוב בעוסי' ובעוה"ב שלא יוכל אדם להגיע
 לדבר זה אלא בעמל רב ויגיעה רבה ואחה יכול
 להגיע לרזון בוראך בשעה קלה אם תמנע לשלך
 ותנער בידך שכלך וטוב לך. ויהי כשמוע האיש
 דבריה ויגע. בידך הרע ויקח ממסו ויפול על פני
 ארצה ויהפול לפני ה' ויתפלל להכניע יצרו ולשבר
 האורו ולהדריכו בדרך ישרה וטובה ולסלוח לו
 שזמתינו ולשוב בתשובה שלימה ויעשו ה' ויעתר לו
 ויאמר נתן לחסד ברוכה את לה' וברוך שפתך אשר
 בליתינו היום הזה מבוא בדמים ועבירה וידך הושינו
 גי לבי לשלום לביתך. וחלך האשה והפדה את
 בעלה ותזניחהו מביח המוכר ונגד לו את אשר
 גשהה ולא האמין לה איש כי חשדה כי מן נא
 אליה והיא העלימה ממנו. ויהי כי ארכו הימים
 וישקף ר' עקיבא בעד החלון וירא איש רוכב על
 סוס ושל ראשו זין גדול וזהר ומחיר כשמש ויקרא
 לאחד מחלמידיו וא"ל מי זה האיש הרוכב על סוס
 ויאמר זהו נתן דרעה זוטא ויאמר לחלמידיו המראו
 אהם כלום על ראשו ויאמרו לא ויאמר להם מהו
 והגיהוהו אלי ויבוא לפניו ויאמר לו בני על ראשך
 אור גדול כלכחך ואני יודע שאהה מורשי העוה"ב
 הודיעני מה עשית ויודיעהו דברי חסד ויהמה ר"ע
 על החלפך והכניעו בככות יצרו וטוב בהשונה
 שלימה, ויאמר לו אמנם עשית דבר גדול וע"כ
 הזיית הקב"ה אור על ראשך היוו הגדול הזה
 גראיטי. והנה זה בעה"ז ועלכ"ז בעה"ב ועשה
 בני שמעני ושב לפני ולאמדך תורה. ויעש כן וישב
 לפניו ויסחח הסותח ואין סוגר דלתות לבו בתורהו.
 ויהי לימים מועטים הגיע למעלה גדולה בהכחה
 וישב ביד ר"ע במעלה אחת. ויהי היום ויעבור בעל
 חנה על מדרשות ר"ע וירא את נתן ביד ר"ע במעלה
 אחת ושאל לאחד מן החלמידים איך עלה נתן לזו
 קגדולה ויאמר לו כל המעשה הזה. זה העה האמין
 האיש לדברי חסד אפסו וישקט רוח הקגאה שעבר

פלו שהשד לוחה ויבוא לבינו וישק ראש אפסו
 ויאמר לה מחלי לי על שהשדך בדבר נתן עד
 שרליחו היום ביד ר"ע ושאלהו ובגידו לי כל
 דבריו, הקב"ה ירבה טכרך כשלי כפליים כי ייטי
 בדלגה גדולה בנפשי עד שהושיעני הקב"ה ברחמי
 בדבר הזה שנגלה אלי היום עכ"ל :

רע"ז ים לומר דיקשה לך דעוקב בר נחמיה נקרא
 נתן דלזניחא למה קראו אותו נתן ולא עוקבן
 בר נחמיה טזיחא שהוא ע"ש יטזי דנורא. אלא
 לטי שנתן שהיה בימי ר"ע היה נקרא לזניחא ע"ש
 האור גם עוקבן שהיה לו אור נקרא ע"ש נתן. וה'
 אמר הוא יודע האמת. דוגמא לזו ע"ד דליחא
 בטי"ז ויוסנת בן גרשם בן מנשה ובי בן מנשה הוא
 והלא בן משה אלא שטסה מעשה מנשה מחלן
 שחולק הקלקלה נמקולקל. בחדא"ג כהב ע"ל שחלה
 במנשה כמו מנשה עשה השונה בכל לזו בן עשה
 יואנתן השונה בכל לזו ע"ש. ובס"ס כמה בהמה
 מקיש ראשונים לאחרונים מה אחרונים לא פשו
 והנה נתן לשנה בו'. עוד י"ל בלשך ים לדקדק
 במ"ש רב יוסף ועוד א' בע"ה כדורו ומע עוקבן בר
 נחמיה והיינו נתן דלזניחא ולא אמר הוא נתן דלזניחא
 כמו שמינו שאמרו אבא בר מרשא הוא אבא בר מרשא
 (פ"ט) הוא יוסף אים הולל הוא יוסף הנבלי הוא איש
 בן גור אריה הוא איש בן גמליאל הוא איש בן
 מהללאל (פ"ט) וכן ר' יצחק בן עבאל הוא ר' יצחק
 בן חקלא הוא ר' יצחק בר' אלפאי (פ"ט) אלא וקט
 לפון והיינו נתן דלזניחא הכוונה כמו עוקבן בר נחמיה
 שהיה אור על ראשו ממש כמו נתן דלזניחא בו' :

עיינ יוחסין [אמר אגרת. רש"ג] דורות השולם
 בקיצור מן יהודה בו' עד יחיכין נחמיה
 השולם חנניה ברכיה חסדיה ישפיה שובדיה שכניה
 שמעיה חזקיה יוחנן טבט עבן נתן דלזניחא אבא
 נתן נחמיה עוקבא אבא בר הונא נתן מר אפרח
 מרימר כהנא הונא מר אפרח הונא מר כנפאי
 בוסהנאי חסדיה שלמה ריש גלותא דוד בן זכאי
 טעשה המחלוקת עם רבינו סעדיה לזימי ז"ל עכ"ל.
 ועי' יוחסין [מס' יבוא שולם עם האבות ארמ"א].
 ועי' מ"א ד"א השל"ז מ"ש טס :

ר' נתנאל פרי"א פי"ז ועכ"ה. א"ר ממנאל ראו
 אבוסיו של משה סארו כמלך אלהים
 מלו אותו לשמונה וקראו שמו יקוסאל :